

משרד הביטחון
לשכת מונ"ל

**המלצות הוועדה המייעצת
לשר הביטחון לבחינת
פעילות תחנת גלי צה"ל
יולי 2023**

המלצות הוועדה המייעצת לשר הביטחון לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל – יולי 2023

תקציר מנהלים

1. ביום 4.4.23 מינה שר הביטחון, אלוף (מיל') יואב גלנט, ועדה מייעצת לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל. כיושב ראש הוועדה מכהן מנכ"ל משרד הביטחון, אלוף (מיל') אייל זמיר, ועם חבריה נמנו, המשנה ליועץ המשפטי למערכת הביטחון, עו"ד הילה ארליך עמר, קצין חינוך ראשי, תא"ל אופיר ליוויס, מר שמעון אלקבץ, גברת נורית דאבוש, מר אבי נשר וגברת שרון עמית. כמזכירת הוועדה שימשה עוזרת היועץ המשפטי למערכת הביטחון, עו"ד טל שטראוס-קאופמן ונקבע כי המלצותיה תוגשנה לשר הביטחון עד ליום 20.7.2023.
2. במסגרת **כתב מינויה** (המצורף כנספח א'), נתבקשה הוועדה לבחון:
  - א. היתכנות, יתרונות וחסרונות הגלומים באפשרויות ההפעלה השונות של התחנה, לרבות העברתה לניהול גוף אזרחי או איחודה עם גוף תקשורת חיצוני.
  - ב. יתרונות וחסרונות הגלומים בהותרתה כיחידה צבאית או בעלת זיקה לצה"ל.
  - ג. השלכות אפשרות סגירת התחנה על שוק הרדיו.
  - ד. יעדי עבודה רב-שנתיים מומלצים לתחנה.
  - ה. כישורים ואמות מידה הנדרשים למפקד התחנה, ככל שיוחלט להותירה במתכונתה הנוכחית כיחידה צבאית.
3. ערכה הציבורי-תרבותי של התחנה ומקומה בנוף תרבות התקשורת הישראלית לצד האתגרים שפעילותה מעוררת מזה שנים, לא נעלמו מעיני ועדה זו בבואה לבחון את פעילות התחנה והחלופות העומדות על הפרק, ביניהן הותרת התחנה במיקומה הארגוני כיום כיחידה צבאית תוך הוספת מנגנוני פיקוח על אלו הקיימים; שינוי אופי התחנה וליבת שידוריה; העברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי; הפרטת התחנה והעברתה לבעלות וניהול גוף פרטי; סגירת התחנה.
4. הוועדה התכנסה וקיימה ימי דיונים מלאים בימים 7.5.23, 29.5.23, 11.6.23 ו-26.6.23. במועדים אלו נפגשה הוועדה עם מספר בעלי תפקידים ונציגים מעולם התקשורת, צה"ל, אנשי תרבות, נציגי ארגונים מקצועיים רלוונטיים ומפקדי התחנה לשעבר, ובהם:

- א. פאנל מפקדי התחנה בעבר – אבי בניהו, משה שלונסקי, אפרים לפיד ורון בן ישי.
- ב. מנכ"ל תאגיד השידור, גולן יוכפז, ויו"ר תאגיד השידור, גיל עומר.
- ג. נשיא מועצת העיתונות הארצית, השופט (בדימוס) חנן מלצר.
- ד. יו"ר ארגון עובדי צה"ל, מאיר בן הרוש.
- ה. יו"ר התאחדות תחנות הרדיו האזוריות, דוד בן בסט.
- ו. יו"ר ארגון העיתונאים והעיתונאיות, נורית קנטי.
- ז. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל') גדי איזנקוט.
- ח. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל') אביב כוכבי.
- ט. העיתונאים עמוס הראל ובן דרור ימיני.
- י. מנכ"לית הרשות השניה מישל קרמרמן, ויו"ר הרשות השניה עדן בר טל.
- יא. פאנל אנשי אקדמיה – אילנה דיין, אבישי בן חיים, אייל צור ותהילה אלטשולר.
- יב. מנכ"ל משרד התקשורת מימון שמילה, והמשנה למנכ"ל אלעד מלכה.
- יג. ר' אכ"א, אלוף יניב עשור, ורמ"ט אכ"א, תא"ל יורם כנפו.

5. במסגרת השיח אודות פעילותה של התחנה, נדונו **מספר קשיים מרכזיים**:

- א. פעילות התחנה כיחידה צבאית במקביל להיותה גוף תקשורת מרכזי המהווה פלטפורמה להבעת דעה בנושאים שעל סדר היום, ומסקר, בין היתר, ידיעות חדשותיות, אקטואליה ופרשנות. **עמדותיהם העקביות של שני הרמטכ"לים האחרונים, גדי איזנקוט ואביב כוכבי, ועמדת הרמטכ"ל הנוכחי, רא"ל הרצי הלוי, לפיהן מיקומה של תחנת השידור, המשדרת גם תכנים אקטואליים, בתחומי הצבא מסבה לו קושי מהותי בשל עירוב צה"ל, בעל כורחו, בשיח הפוליטי המקוטב. בנוסף, התחנה משמשת כיחידה צבאית וכגוף תקשורת ובשל כך, מתוך הרצון להימנע מהתערבות בפעילותה, נוצר קושי של ממש בפיקוד עליה. בהתאם, עמדת צה"ל הרשמית מזה מספר שנים מבקשת להביא לניתוק הזיקה בין הצבא לתחנה והעברתה למסגרת ארגונית אחרת.**

ב. הטענות לחדירת השפעות פוליטיות על בעלי תפקידים בה ובתכנים המשודרים בה ובכך להדרת קולותיהם של מי שלא משתייכים לקבוצות אלו ולהצגת תמונת מצב מגמתית ומוטה.

ג. תמהיל המשרתים והעובדים בתחנה אינו מגוון והטרונגי דיו, וניכר ביניהם פרופיל אחיד ודומה, המעיד על שוויון ההזדמנויות המוגבל בתחנה עבור קהלים נוספים.

ד. איכות התכנים המשודרים והסגנון בו נוקטים הכתבים והפרשנים בתחנה ממלכתית ציבורית, הפועלת במסגרת הצבא, מחוללים לא אחת סערות ציבוריות, אשר אף מתבררות לעיתים במסגרת תביעות בבתי המשפט.

6. המלצות הוועדה:

א. בקרב חברי הוועדה התגבשה הסכמה כי בשל חשיבותה ותרומתה של התחנה, יש להימנע מסגירתה ולהמליץ על המשך פעילותה במקומה הארגוני הנוכחי כיחידה צבאית.

ב. ביחס לאפשרות להעברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי או בהפרטתה והעברתה לאחריות גוף פרטי, התרשמה הוועדה כי תהליכים אלו יובילו, באופן בלתי נמנע, לשינוי ניכר באופייה של התחנה ובתמהיל העובדים בה, לצד קשיים אופרטיביים כגון העברת התדרים והשימוש במותג "גלי צה"ל".

ג. יש להנחות את הנהלת התחנה לתעדף ולהגדיל בהיקף ניכר את מספרן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון בכלל, ובצה"ל ובחייליו בפרט. תכניות אלו צריכות להוות עוגן מרכזי בלוח השידורים ולהשתבץ ברצועות שידור הזכות לאחוזי האזנה גבוהים. תכניות אקטואליה ופרשנות יכללו ברצועות השידור בתחנה, אך לא יהוו את החלק הארי בשידוריה.

ד. הוועדה התרשמה כי מנגנוני הפיקוח הקיימים כיום בתאגיד השידור לא מיושמים באופן מיטבי, ושידורי התחנה נותרים ללא רגולציה אפקטיבית או עין ביקורתית.

ה. הוועדה ממליצה כי לוועדת גל"צ בתאגיד ייקבעו כללים לפיקוח על התחנה ופעילותה תתבצע בצורה מקצועית, סדירה ואפקטיבית. בנוסף, נוכח ניגוד העניינים המובהק בסוגיית הפיקוח על תחנת גלי צה"ל

באמצעות מועצת תאגיד השידור, יישקל לאמץ, חלף מנגנון הפיקוח האמור, הקמת ועדה מייעצת, לצד מפקד התחנה, שתתמנה על ידי ועדת איתור מקצועית שימנה שר הביטחון, ותייעץ למפקד התחנה בעניינים הקשורים בתחנה.

- ו. עיגון, בחקיקה או בהוראות הצבא, של אופן מינוי מפקד התחנה על ידי ועדה מקצועית ובלתי תלויה אשר תמליץ לשר הביטחון על המועמד הראוי לטעמה, לרבות קביעת מועדים ולוחות זמנים מחייבים לתהליכי המינוי באופן שימנע, עד כמה שניתן, מינויים זמניים לתפקיד רגיש ומשמעותי זה.
- ז. חברי הוועדה סבורים כי קיומו של קוד אתי עדכני הוא הכרח בגוף שידור ממלכתי, ויש לגבשו תוך התייעצות עם גורמים רלוונטיים.
- ח. הוועדה ממליצה למנות, בהקדם האפשרי, מפקד קבוע לתחנה, ולהימנע בעתיד ככל הניתן ממינוי מפקד זמני.
- ט. הוועדה ממליצה על הכישורים הנדרשים ממפקד התחנה, לרבות כישורי עריכה, ניסיון עיתונאי וניהולי עשיר בדגש על מצוינות והישגים מקצועיים, ניהול תקציב, היכרות מעמיקה עם מערכות תקשורת ורדיו בפרט, כישורים בינאישיים מצוינים, סמכותי, הגון וישר, חזק אופי, יצירתי ובעל חזון, בוגר שירות צבאי.
- י. באחריות מפקד התחנה לוודא כי לובשי המדים בתחנה יימנעו מעיסוק וסיקור אירועים ותכניות בעלי אופי פוליטי מובהק, וכן להפעיל שיקול דעת מחמיר באשר לשילוב חיילים בתפקידי עריכה.
- יא. על לובשי המדים המשרתים בתחנה בשירות צבאי, להתמקד ולהשתלב בתכניות בעלות זיקה לצה"ל, היסטוריה, תרבות, שפה וזמר עברי וברצועות ייחודיות המשודרות לקראת מועדי ישראל.
- יב. יו"ר הוועדה, מנכ"ל משרד הבטחון וחברת הוועדה המשנה ליועמ"ש למעשהב"ט הוסיפו כי לעמדתם על לובשי המדים המשרתים בתחנה בשירות צבאי, להימנע מעיסוק בדיווחים פוליטיים, או מנשיאה בכל תפקידי עריכה ושידור בתכניות פוליטיות ופרשנות, אלא בתפקידי מעטפת טכניים בלבד בתכניות אלה. קיים טעם לפגם במצב בו חייל לובש מדים נשלח לסקר אירוע בעל אופי פוליטי בנוכחות נבחר ציבור, או נדרש לערוך את תוכנה של ידיעה חדשותית מעוררת מחלוקת.

פרק א' – רקע להקמת הוועדה ומתווה עבודתה

הקמת הוועדה

7. ביום 4.4.23 מינה שר הביטחון, אלוף (מיל') יואב גלנט, ועדה מייעצת לבחינת פעילות תחנת גלי צה"ל. כיושב ראש הוועדה מכהן מנכ"ל משרד הביטחון, אלוף (מיל') אייל זמיר, ועם חבריה נמנו, המשנה ליועץ המשפטי למערכת הביטחון, עו"ד הילה ארליך עמר, קצין חינוך ראשי, תא"ל אופיר ליוויס, מר שמעון אלקבץ, גברת נורית דאבוש, מר אבי נשר וגברת שרון עמית. כמזכירת הוועדה שימשה העוזרת המשפטית של היועץ המשפטי למערכת הביטחון, עו"ד טל שטראוס-קאופמן ונקבע כי המלצותיה תוגשנה לשר הביטחון עד ליום 20.7.2023.

8. במסגרת כתב מינויה (המצורף כנספח א'), נתבקשה הוועדה לבחון:

א. היתכנות, יתרונות וחסרונות הגלומים באפשרויות ההפעלה השונות של התחנה, לרבות העברתה לניהול גוף אזרחי או איחודה עם גוף תקשורת חיצוני.

ב. יתרונות וחסרונות הגלומים בהותרתה כיחידה צבאית או בעלת זיקה לצה"ל.

ג. השלכות אפשרות סגירת התחנה על שוק הרדיו.

ד. יעדי עבודה רב-שנתיים מומלצים לתחנה.

ה. כישורים ואמות מידה הנדרשים למפקד התחנה, ככל שיוחלט להותירה במתכונתה הנוכחית כיחידה צבאית.

רקע

9. ביום 31.8.21 סיים את תפקידו מפקד תחנת גלי צה"ל, מר שמעון אלקבץ. למחרת, ביום 1.9.2021 נכנסה לתפקיד גברת גלית אלטשטיין כממלאת מקום מפקד תחנת גלי צה"ל במינויו של שר הביטחון דאז, רא"ל (מיל') בני גנץ.

10. בחודש מאי 2021, במקביל להגשת עתירה לבג"ץ בנושא מינוי מפקד קבוע לתחנת גלי צה"ל, מינה שר הביטחון דאז, רא"ל (מיל') בני גנץ, ועדה מייעצת לשר הביטחון לאיתור מפקד תחנת גלי צה"ל בראשות אלוף (מיל') אמיר אבולעפיה (להלן: ועדת האיתור). לקראת סיומה של עבודת ועדת האיתור, הודיע ראש הממשלה דאז על פיזור הכנסת ה-24 והקדמת הבחירות. בשל

היציאה לתקופת בחירות, הנחתה היועצת המשפטית לממשלה כי קיימת מניעה משפטית להשלים את הליכי מינויו של המועמד המומלץ על ידי ועדת האיתור, אשר המלצתה טרם נמסרה באופן רשמי עד למועד זה, ואלו יושלמו לאחר הקמת הממשלה החדשה.

11. בראשית חודש ינואר 2023 נכנס לתפקידו שר הביטחון אלוף (מיל') יואב גלנט. בסמוך לכניסתו לתפקיד הובאה בפניו סוגיית מינוי מפקד קבוע לתחנה. במסגרת הדיונים בסוגיה זו, ביקש שר הביטחון, לבחון באופן מושכל את אופן פעולתה ועתידה של תחנת גלי צה"ל, בטרם יידרש למינוי קבוע למפקד התחנה. לשם כך, החליט שר הביטחון למנות ועדה מייעצת בהשתתפות אנשי תקשורת ונציגי ציבור אשר תבחן את אפשרויות ההפעלה השונות של התחנה. עוד הוחלט כי ככל שהתחנה תישאר תחת אחריות שר הביטחון, המלצות הוועדה המייעצת שתוקם יהוו בסיס להגדרת כישורים ואמות מידה נדרשים אשר על בסיסם ימונה לתחנה מפקד קבוע. בהמשך לכך מונתה הוועדה ונמסר לה כתב המינוי, כאמור לעיל.

12. הוועדה התכנסה וקיימה ימי דיונים מלאים בימים 7.5.23, 29.5.23, 11.6.23 ו-26.6.23. במועדים אלו נפגשה הוועדה עם מספר בעלי תפקידים ונציגים מעולם התקשורת, צה"ל, אנשי תרבות, נציגי ארגונים מקצועיים רלוונטיים ומפקדי התחנה לשעבר, ובהם:

- א. פאנל מפקדי התחנה בעבר – אבי בניהו, משה שלונסקי, אפרים לפיד ורון בן ישי.
- ב. מנכ"ל תאגיד השידור, גולן יוכפז, ויו"ר תאגיד השידור, גיל עומר.
- ג. נשיא מועצת העיתונות הארצית, השופט (בדימוס) חנן מלצר.
- ד. יו"ר ארגון עובדי צה"ל, מאיר בן הרוש.
- ה. יו"ר התאחדות תחנות הרדיו האזוריות, דוד בן בסט.
- ו. יו"ר ארגון העיתונאים והעיתונאיות, נורית קנטי.
- ז. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל') גדי איזנקוט.
- ח. הרמטכ"ל לשעבר, רא"ל (מיל') אביב כוכבי.
- ט. העיתונאים עמוס הראל ובן דרור ימיני.
- י. מנכ"לית הרשות השניה מישל קרמרמן, ויו"ר הרשות השניה עדן בר טל.

יא. פאנל אנשי אקדמיה – אילנה דיין, אבישי בן חיים, אייל צור ותהילה אלטשולר.

יב. מנכ"ל משרד התקשורת מימון שמילה, והמשנה למנכ"ל אלעד מלכה.

יג. ר' אכ"א, אלוף יניב עשור, ורמ"ט אכ"א, תא"ל יורם כנפו.

13. כמו כן קיימה הוועדה התייעצויות פנימיות על מנת לגבש את המלצותיה אשר יובאו במסגרת מסמך זה.

פרק ב' – עתידה, אופייה ומיקומה של התחנה

14. תחנת גלי צה"ל הוקמה בשנת 1950 בהחלטת ממשלה אשר אושרה ברוב דחוק, והוכרזה על ידי ראש הממשלה דאז, דוד בן גוריון, כתחנה שנועדה "לשמש מכשיר ביטחון והתגוננות, אמצעי קשר יעיל ומהיר לגיוס ולאימון... מכשיר לחינוך הנוער והעם, אמצעי עזר לקליטת עולים, להנחלת הלשון, להקניית ידיעת הארץ ותולדות האומה...".

15. מעמדה של גלי צה"ל קיבל תוקף בחקיקה בסעיף 48 לחוק רשות השידור, תשכ"ה-1965, שהעניק לגלי צה"ל מעמד של תחנת רדיו של צבא הגנה לישראל. עם ביטולו של חוק רשות השידור הוחלף סעיף זה בסעיף 88 לחוק השידור הציבורי הישראלי תשע"ד-2014.

16. בתחילת דרכה שידרה תכניות בעלות אופי צבאי בלבד ובמשך חלק משעות היממה בלבד. ברבות השנים החלה לשרד באופן רציף גם תכניות מגוונות בעלות אופי אזרחי, כגון תכניות תרבות ואקטואליה שזכו לפופולריות רבה, מגמה אשר ביססה את מקומה המרכזי במפת התקשורת הישראלית, חשיבותה ותרומתה הניכרת לצה"ל ולעושרו של הפסיפס התרבותי-ישראלי. במקביל, עלתה לא אחת שאלת הלגיטימיות והצידוק לקיומה של התחנה בימינו, במתכונתה הנוכחית כיחידה בצה"ל ולהשפעתה על תחום הרדיו הישראלי.

17. כך, לאורך השנים עמדה גל"צ לעיתים קרובות בעין הסערה ובמרכז השיח הציבורי. מספר שרי ביטחון ורמטכ"לים הביעו מורת רוח מקיומה והעלו ספקות לגבי ההצדקות להמשך הפעלתה, אשר הציבו את התחנה בפני סכנת סגירה או צמצום תקציבי. מספר ועדות הוקמו על מנת לבחון את הצורך בהמשך פעילותה ובמתכונת הראויה לעשות זאת. כך למשל, כבר בשנת 1953 בחנה ועדה בראשות שר הביטחון דאז פנחס לבון את אפשרות סגירתה של התחנה, וברבות השנים הוקמו גם ועדות בראשות המנהלים הכלליים לשעבר

של משרד הביטחון, אלוף (מיל') אודי אדם ואלוף (מיל') אמיר אשל. כמו כן, עסקו בנושא, בין היתר, גם שרי הביטחון לשעבר שמעון פרס, עזר ויצמן, אביגדור ליברמן ובני גנץ והרמטכ"לים לשעבר משה לוי, אהוד ברק, גדי איזנקוט ואביב כוכבי.

18. במסגרת השיח הציבורי אודות פעילותה של התחנה, נדונו מספר קשיים מרכזיים, כאשר העיקרי שבהם הוא, כאמור, פעילות התחנה כיחידה צבאית. גלי צה"ל פועלת כיחידה של אגף כוח האדם בצה"ל, והיא כפופה, ארגונית, לר"א. אחד המאפיינים הייחודיים לגלי צה"ל הוא שילובם של חיילים בשירות סדיר בתפקידים בתחום התקשורת, כולל קריינים, כתבים, עורכים, מפיקים, מגישי חדשות, מגישי מוזיקה, עורכים מוזיקליים ועוד. לצידם עובדים בתחנה עיתונאים המועסקים כאזרחים עובדי צה"ל או נותני שירותים (פרילנסרים).

19. מאידך, התחנה היא גוף תקשורת מרכזי המהווה פלטפורמה להבעת דעה בנושאים שעל סדר היום, ומסקר, בין היתר, ידיעות חדשותיות, אקטואליה ופרשנות ובכלל זה עימותים פוליטיים, מערכות בחירות ודיונים בנושאים לאומיים שנויים במחלוקת ציבורית. כל אלו יוצרים מתח עז למול עקרון העל של צה"ל לפיו הצבא הינו גוף ממלכתי המדיר עצמו מהשדה הפוליטי ואינו נוטל בו חלק או מביע עמדה.

20. אתגר מרכזי נוסף בפעילות התחנה הוא הטענות לחדירת השפעות פוליטיות על בעלי תפקידים בה ובתכנים המשודרים בה, אשר מביאים להחלפת ערכים מקצועיים ושיקולי עריכה בשיקולים זרים שאין להם מקום בתחנת שידור ציבורית, לא כל שכן צבאית. כמו כן, נטענות טענות סותרות לפיהן בתחנה פועלים אנשי מקצוע המחזיקים בהשקפות עולם דומות, כך לטענת קולות משני צדי המפה הפוליטית, והעמדות המקבלות ביטוי בתכניות המשודרות, בדגש על תכני הפרשנות והאקטואליה, אינן מאוזנות ולא משקפות את כלל המנעד בחברה הישראלית. אלו מביאים, כך נטען, להדרת קולותיהם של מי שלא משתייכים לקבוצות אלו ולהצגת תמונת מצב מגמתית ומוטה.

21. בהקשר זה נשמעת טענה נוספת לפיה תמהיל המשרתים והעובדים בתחנה אינו מגוון והטרונגי דיו, אלא שניכר ביניהם, גם כיום, פרופיל אחיד ודומה, המעיד על שוויון ההזדמנויות המוגבל בתחנה עבור קהלים נוספים המייצגים פלחים שונים בחברה הישראלית. יצוין כי בפני הוועדה צוין לא אחת השינוי החל בתחנה בשנים האחרונות במטרה לאפשר לקהלים נוספים להתמייין לתחנה ולהשתלב בעשייה בה.

22. ביקורת נוספת מושמעת מדי פעם על איכות התכנים המשודרים ועל הסגנון בו נוקטים הכתבים והפרשנים בתחנה ממלכתית ציבורית, הפועלת במסגרת הצבא. אלו מחוללים לא אחת סערות ציבוריות, המתבררות לעיתים במסגרת תביעות בבתי המשפט והיוצרות למערכת הביטחון עיסוק אינטנסיבי בנושא, נזק ציבורי רב ולעיתים גם נזק כלכלי.

23. מנגד, לרבים מתכני התחנה ערך היסטורי, ממלכתי, ציבורי ותרבותי יוצא דופן וישנן תכניות סמליות ואייקוניות, המזוהות עמה באופן ייחודי ומעוררות בקהל המאזינים תגובות אמוציונליות ורגשות נוסטלגיה. כך למשל 'קולה של אמא', האוניברסיטה המשודרת, באופן 'מילולי', 'עוד מעט נהפוך לשיר (אשר שינה את שמו ל'אלה האחים שלי)', שעה היסטורית, ועוד תכניות תעודה והיסטוריה המזוהות עם צביונה הייחודי של התחנה וימי הצדעה או ימי שידור מיוחדים דוגמת 'השירותים'.

24. ערכה הציבורי-תרבותי של התחנה ומקומה בנוף תרבות התקשורת הישראלית לצד האתגרים שפעילותה מעוררת מזה שנים, לא נעלמו מעיני ועדה זו בבואה לבחון את פעילות התחנה והחלופות העומדות על הפרק, ומרואיינים רבים שבו והדגישו את המורכבות הרבה שבקיומה ובפעילותה של התחנה. ניכר היה כי התחנה עודנה מעוררת דיון ציבורי רגיש, והדברים נכונים ביתר שאת בתקופה נפוצה זו, המאופיינת במחלוקת ציבורית עזה.

הדעות בעניין עתיד התחנה

25. בעבודתה בחנה הוועדה מספר חלופות הנוגעות לעתיד התחנה, ביניהן הותרת התחנה במיקומה הארגוני כיום כיחידה צבאית תוך הוספת מנגנוני פיקוח על אלו הקיימים; שינוי אופי התחנה וליבת שידוריה; העברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי; הפרטת התחנה והעברתה לבעלות וניהול גוף פרטי; סגירת התחנה.

26. בקרב חברי הוועדה התגבשה הסכמה כי בשל חשיבותה ותרומתה של התחנה, יש להימנע מסגירתה ולהמליץ על המשך פעילותה. חלק מאנשי התקשורת ומפקדי התחנה לשעבר אשר הופיעו בפני הוועדה דחו אף הם מכל וכל את אפשרות סגירת התחנה, בשל תרומתה המקצועית המשמעותית לעולם העיתונות, התרבות ורוח צה"ל, ייחודיות התכנים המשודרים בה והערך הרב שהתחנה מייצרת עבור לכידות החברה הישראלית, הזהות הלאומית וצה"ל.

27. כך, בקרב חלק מהדוברים בפני הוועדה נרשמה הסכמה לפיה אין לסגור את התחנה ויש לאפשר את המשך שידוריה, בתוך מערכת הביטחון או מחוצה לה.

חלקם סברו כי מקומה הארגוני הנכון של התחנה הינו בתוך צה"ל כיחידה צבאית, תוך המשך סיקור החדשות והאקטואליה בשידורי התחנה, בהיקפים משתנים, וזאת על מנת לאפשר לתחנה לשמור על רלוונטיות ונתוני האזנה. יחד עם זאת, סברו כי אל לתחנה להוביל את הסיקור הפוליטי בעולם התקשורת הישראלי או למקד את שידוריה ולבלוט בתחום זה, אלא להוסיף תכנים צבאיים וביטחוניים בהתאם למסגרת בה היא נמצאת. לעמדתם, הוצאת התחנה אל מחוץ לצבא תביא להפסקת שירות חיילים במסגרתה ולשינוי ניכר באופייה ובתכנים הייחודיים בה.

28. מאידך, חלק מן הדוברים סברו כי התחנה היא נכס שיש לשמרו, אך יש להוציאה ממערכת הביטחון, מאחר והמטרות המקוריות לשמן הוקמה הושגו ואינן רלוונטיות כיום לשם הותרתה בתוך המסגרת הצבאית. כמו כן ציינו כי התחנה סובלת כיום מהתערבות פוליטית ומסבה נזק למערכת הביטחון בהיבט זה. אף עיסוק חיילים בדיווחי אקטואליה מצמיח קושי ועל כן מוטב שתפעל במסגרת אחרת.

29. גורם נוסף מעולם התקשורת שהתראיין סבר אף הוא כי אין להורות על סגירת התחנה ויש להותירה במערכת הביטחון, תוך ניסיון להביא לפתרון הכשלים שהצטברו בה, השבת אופייה הייחודי ומתן קרקע פורייה וחופש יצירה לשדרנים. מנגד, יש למנוע התערבות משום סוג בתכנים ובלוח השידורים להקפיד בתחנה על קו א-פוליטי, מייצג ולא מוטה.

30. ביחס לאפשרות העברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי ציין מרואיין אחר מעולם התקשורת כי הנושא נבחן בעבר ונקבע כי אין הצדקה לקיומן של שתי תחנות שידור ציבוריות העוסקות באקטואליה (גל"צ ורשת ב') תחת גוף אחד (התאגיד), ככל שאין הבדל או שוני מובהק ביניהן. עוד הוסיף כי אין מקום לשינוי אופייה הייחודי של גל"צ ועל כן אינם רואים מקום לתחנה נוספת תחת התאגיד.

31. מרואיין נוסף העוסק בתחום העיתונאות טען שאין לסגור תחנת שידור ציבורי בשל חשיבותה הערכית, וככל שלא ניתן להותירה עצמאית וייחודית מחוץ למערכת הביטחון, ראוי להמשיך ולהפעילה כיחידה צבאית, ויש בכך גם יתרונות. ביחס לאפשרות להפריט את התחנה ציין כי המהלך יכניס לתחנה אינטרסים כלכליים, ולעמדתו אין להעבירה לתאגיד השידור משום העיוות העלול להיווצר בכך שגוף אחד ישמש כבעלים וכרגולטור על תחנת גלי צה"ל.

32. לעמדת מרואיין נוסף מעולם התקשורת אין לסגור את התחנה בשל תרומתה לערכי הדמוקרטיה וחופש הביטוי. אשר לאפשרות הפרטת התחנה או העברתה לתאגיד השידור, ציין מרואיין כי בהיעדר חיילים המשרתים בה, גל"צ תאבד חלק ניכר מזהותה הייחודית ולטענתו אין טעם בהמשך קיומה ללא זהות זו. עוד הוסיף ביחס לאפשרות להימנע ככל הניתן מסיקור אקטואליה בתחנה, כי מדובר בחלוקה מלאכותית וכי תכנים חדשותיים ואקטואליים כיום הם חלק מכל ידיעה. לכן לא ניתן להימנע לחלוטין משידורי אקטואליה אלא ניתן להקפיד על מינון נכון ולשקף במסגרתן מגוון רחב של דעות.

33. מנגד, נשמעו קולות לפיהם יש לשקול בכובד ראש את סגירת התחנה גם במחיר פגיעה מסוימת בשוק התקשורת הישראלי, שעה שהתחנה כיום אינה מאוזנת, רוויית מעורבות פוליטית ומיקומה כיחידה צה"לית אינו נאות, ועל כן, אין הצדקה להמשך פעילותה. עוד צוין כי יש לתת תשומת לב יתרה לעמדתם הנחרצת והעקבית של הרמטכ"לים האחרונים, לצד הרמטכ"ל הנוכחי, הקוראים להוצאת התחנה אל מחוץ למערכת הביטחון או לסגירתה המוחלטת, ולכל הפחות לשקול את העברתה מחוץ לצבא.

34. כמו כן נאמר כי קיימת הצדקה לסגירת התחנה על פני האפשרות להפריטה או להעבירה לתאגיד, משום שאין צורך בתחנת שידור צבאית שהוקמה עבור מטרות מיושנות. עוד נטען כי ככל שיוחלט על המשך הפעלתה, מן הראוי להעבירה לתאגיד ולהוציאה ממערכת הביטחון, על אף הקשיים הטמונים בכך. מרואיין נוסף סבר כי אין היתכנות להפרטת התחנה בשל הקושי לפרק ולחלק נכס השייך למדינה, שזכויות היוצרים על שמו אינן ניתנות להעברה. אשר להגבלת העיסוק בתכני אקטואליה צוין כי ישנו קושי להבדיל בין ידיעה אינפורמטיבית לאקטואליה ולעמדתו החלוקה מלאכותית ולא מעשית ובפועל תיגרר התחנה לתכנים אקטואליים.

35. איש תקשורת אשר שוחח עם הוועדה הציע להשאיר את התחנה במקומה הארגוני כיום ולחזק את הקשר בין התחנה ובין חיילי צה"ל, קהל היעד המקורי של התחנה, באמצעות הגדלת היקף התכנים הרלוונטיים לקהל זה. לעמדתו, אין לסגור את התחנה בשל היותה בית גידול יוצא דופן לעיתונאים ולתכנים ייחודיים הקורמים עור וגידים רק במסגרתה. אשר להגבלת העיסוק באקטואליה טען כי בשוק תקשורת חופשי לא ניתן להטיל מגבלה מסוג זה. כמו כן, לא מדובר בכשל המרכזי בתחנה ועדיף להימנע מהתערבות בהיקף התכנים. איש תקשורת נוסף סבר שאין לסגור את התחנה ויש להותירה בתוך המסגרת הצבאית משום שהצבא הינו הגוף היחיד המצוי בקונצנזוס לאומי

ותחנה ייחודית הפועלת במסגרתו עשויה לתרום ללכידות החברה בישראל ולשיקום הרוח הישראלית בתקופה רגישה ומקוטבת זו. לתחנה משמעות ציבורית גבוהה ובפעילותה היא מייצרת מחדש את 'מדורת השבט' לה זקוקה החברה הישראלית.

36. לעומת זאת, בקרב נציגי הצבא נשמעה עמדה עקבית וחד משמעית ביחס למיקומה הראוי של התחנה מחוץ לצה"ל, נוכח האתגרים שהיא מציבה למערכת הצבאית, ביתר שאת בשנים האחרונות. רא"ל (מיל') גדי איזנקוט תיאר כי החל לעסוק בנושא עת כיהן כרמטכ"ל והקים ועדה שבחנה את הדרך הנכונה להוצאת התחנה ממערכת הביטחון, אך המלצותיה לא יושמו. לעמדתו, ייעודה המקורי של התחנה כאמצעי חינוך וקשר אינו רלוונטי זה שנים ארוכות וברבות השנים התחנה הפכה למעורבת פוליטית באופן המקשה על הצבא, כגוף ממלכתי שאינו נוטל חלק בוויכוח הציבורי, להכילה כחלק ממנו. לפיכך, נכון לשמר את התחנה אך להוציאה ממערכת הביטחון, וכשלב ביניים להעבירה לאחריות משרד הביטחון. ביחס לאפשרות שינוי אופי התחנה ציין איזנקוט כי אין רלוונטיות לכתיבת קוד אתי, וכי יש לפעול לצמצום המשרתים בתחנה באופן הדרגתי ולהחליפם באזרחים או למצער, בעובדי צה"ל (מחוץ לצה"ל).

37. רא"ל (מיל') אביב כוכבי סבר כי לתחנה אין כיום זכות קיום ויש לסגור אותה, על אף הרגישות שבסגירת כלי תקשורת בעת הנוכחית. קיומה של תחנה צבאית הוא זר במדינה דמוקרטית ואינו מתקבל על הדעת בימינו. עיסוק של חיילים באקטואליה מהווה אנטייתזה לרצון הצבא לשמר עצמו כגוף ממלכתי. לחילופין, ניתן לעמדתו להפוך את התחנה לתחנת רדיו לשעת חירום, להפריט אותה או למנוע ממנה מלעסוק באקטואליה אלא בתכנים של חינוך, תרבות וידע כללי, גם אם קהל המאזינים יקטן.

38. ר' אכ"א, אלוף יניב עשור ורמ"ט אכ"א, תא"ל יורם כנפו הציגו את עמדת הרמטכ"ל הנוכחי, רב אלוף הרצי הלוי, ולפיה יש להוציא את התחנה מחוץ לצה"ל. לעמדת הרמטכ"ל, על אף הערך ההיסטורי, התרבותי והעיתונאי הרב שתרמה התחנה, היא גוררת את הצבא כיום ללב הדיון הפוליטי. הלכה למעשה, בשל הרצון להימנע ממעורבות הצבא בסוגיות אקטואליות, נוצר קושי לפקד על גל"צ כיחידה צבאית ומוטב שתועבר אל מחוץ למערכת, או אף למשרד הביטחון. ביחס לאפשרות להגביל את העיסוק באקטואליה בתחנה או להכניס לתחנה חטיבת חדשות ממקור חיצוני, השיב ר' אכ"א כי אין בכך משום פתרון הקושי של הצבא.

39. מרואיין אחר סבר כי אין הכרח להוציא את התחנה ממערכת הביטחון או לסגור אותה ויש מקום להמשך פעילותה, אך קיימת חובה לשמור עליה מפני התערבות לא רצויה. ככל שלעמדת הצבא נדרש להוציא את התחנה מצה"ל, יש לתאם זאת מול שר הביטחון ולבחון את האפיק המתאים לעשות זאת. לעניין שינוי אופי התחנה או לוח השידורים בה, ציין כי מפקד התחנה, קל וחומר מפקד זמני, רשאי לערוך שינויים טכניים בלבד.
40. מרואיין נוסף ציין כי קיימת חשיבות בהמשך הפעלת התחנה, גם עבור העובדים בה, וכי ישנה הנחיה לפיה יש להפסיק שילוב חיילים בתכני אקטואליה. אחר ציין כי אין לסגור את התחנה, אך יש להשיב את האיזון בתכנים המושמעים בה.
41. מגוון הדעות המפורטות לעיל בדבר קיומה של התחנה, אופיה ומיקומה הראוי, אם בכלל, משקפות את המורכבות החריגה בהפעלת התחנה. קיומה של תחנת שידור צבאית הממלאת תפקיד מרכזי בשיח הציבורי במדינה דמוקרטית מעורר קשיים ניכרים, ואין ספק כי היום לא היה עולה על הדעת להקים תחנת רדיו צבאית העוסקת בחדשות ואקטואליה.

מסקנות הוועדה ביחס לעתידה, אופייה ומיקומה של התחנה

42. על אף המורכבות האמורה, ולאחר שמיעת כלל הדעות ושקילתן, חברי הוועדה הגיעו לכלל מסקנה כי בסגירת התחנה יש משום סיכון באובדן נכס צאן ברזל תרבותי, המהווה גם כר פורה ליצירת תכני תרבות, תחקירים, היסטוריה, מורשת קרב, נושאי צבא והווי צבאי וביטחוני, אשר טיפוחם והקפדה על המשך יצירתם בתחנה מהווה מרכיב משמעותי בשימור האתוס והלכידות החברתית והלאומית, בעידוד החשיבות במגוון דעות בקרב הציבור הישראלי, ובשימור הקשר העבות בין הצבא לחברה. ישנה משמעות רבה ליצירתם של תכנים אלו בתחנת שידור אשר מקומה במערכת הצבאית, וקיים ספק רב אם תכנים מסוג זה ייוצרו בפלטפורמות שידור אחרות. לפיכך, ממליצים חברי הוועדה על המשך פעילותה של התחנה והימנעות מסגירתה ואובדן ערכה המשמעותי.
43. לא נסתרה מעיני הוועדה גם תרומתה העצומה של התחנה לשוק התקשורת הישראלי בהיותה בית גידול לכתבים, שדרנים, עורכים ומפיקים מהשורה הראשונה בישראל.
44. ביחס לאפשרות להעברת התחנה לתאגיד השידור הציבורי או בהפרטתה והעברתה לאחריות גוף פרטי, התרשמה הוועדה כי תהליכים אלו יובילו, באופן בלתי נמנע, לשינוי ניכר באופייה של התחנה ובתמהיל העובדים בה, בשל

הקושי בהעסקת חיילים בגוף תקשורת פרטי ובהיפוך המגמה הנוכחית לצמצום השירות מחוץ לסד"כ. כמו כן, בכך תנותק הזיקה לנושאי צבא, ביטחון ומורשת קרב, ותכניה הייחודיים של התחנה העוסקים בכך, יאבדו את תיעדופם הגבוה ואת ההקשר הרלוונטי שלהם לטובת תכנים מסחריים ושיקולים כלכליים. בכך לא יוותר דבר מהזהות המקורית והייחודית של התחנה החשובה לשימור, זאת לצד קשיים אופרטיביים כגון העברת התדרים, השימוש במותג "גלי צה"ל" ושאלת הצורך בתחנה נוספת המשדרת אקטואליה בתאגיד לצד רשת ב'.

פרק ג' – מנגנוני הפיקוח על התחנה

45. כאמור, גלי צה"ל מתפקדת כיחידה צבאית, ובהתאם לכך הסמכות ליתן הוראות ארגוניות באשר לפעילותה, ואיוש התפקידים בה, לבד מתפקיד מפקד התחנה, מסורה לדרג הצבאי. אלא שבכל הנוגע לתכנים מקצועיים-עיתונאיים נהנית התחנה מעצמאות, ושידוריה אינם מוכתבים על ידי גורמים צבאיים או על ידי שר הביטחון. יצוין כי בשל היותה יחידה צבאית, רשאים מבקר צה"ל ומבקר מערכת הביטחון לערוך בתחנת גל"צ ביקורות עיתיות.
46. על התכנים הצבאיים המשודרים בתחנה אחראי באופן בלעדי מפקד התחנה (המשמש גם כעורך הראשי שלה). ואילו בנוגע לתכנים האזרחיים המשודרים בתחנה, מפקחת מועצת תאגיד השידור הישראלי על החלטותיו של המפקד, בהתאם לסמכותה הקבועה בסעיף 88 לחוק השידור הציבורי הישראלי, תשע"ד-2014. כמו כן, מפקד התחנה רשאי להשתתף בישיבות המועצה ואף לערוך על החלטותיה, באמצעות שר הביטחון, ובערר ידונו ויחליטו במשותף שר הביטחון ושר התקשורת.
47. מרואיינים רבים ציינו בפני הוועדה את עצמאותו של מפקד גל"צ והיותו גורם יחיד בתהליך קבלת ההחלטות, ומאידיך את הפיקוח הדל של מועצת התאגיד על התכנים האזרחיים המשודרים בתחנה. קרי, כלי הפיקוח הקיימים אינם מיושמים בצורה מיטבית או בעלת משמעות אמיתית. נראה כי שילוב הדברים (דהיינו, מעמדו של מפקד התחנה אל מול הפיקוח הדל) מוביל לבקרה מינימלית, מצומצמת ולא מספקת דיה על הנעשה בתחנה.
48. בפני הוועדה צוין כי מפקד התחנה הוא הגורם המקצועי העליון והבלעדי המקבל את ההחלטות הסופיות בתחנה. עוד נאמר כי בהיעדר ועדה או דירקטוריון לצד המפקד, הוא רשאי למעשה להחליט ככל העולה על רוחו,

ואילו מועצת התאגיד המוסמכת אינה נוהגת להתערב בסוגיות ליבה, על אף סמכותה הסטטוטורית.

49. במענה לשאלת הוועדה ביחס לאפשרות להקים מועצה ציבורית מקצועית שתפעל לצד מפקד התחנה ותיקח חלק בתהליך קבלת ההחלטות, השיבו חלק מהמרואיינים כי הסמכות שניתנה לוועדה הקיימת, לפקח על התכנים האזרחיים בתחנה, אינה מאוזנת ומהווה אנומליה בולטת שכן התאגיד כגוף מפקח על תחנת גלי צה"ל מחזיק במקביל גם בתחנה המתחרה עם גל"צ. מרואיין נוסף השיב כי באווירה הציבורית הנוכחית, הקמת מועצה ציבורית לצד מפקד גל"צ תעורר ביקורת ותרעומת שתעלה על התועלת שבהקמתה, ויש להעדיף גורם מוביל אחד. **גדי איזנקוט** ציין כי נחיצותה ויעילותה של ועדה זו מוטלת בספק בעיניו וכי ממילא הקמתה תעורר ויכוח ציבורי ביחס למינוי חבריה.

50. מנגד, מרואיין אחר השיב כי ראוי שיכהן גוף רגולטורי מעל או לצד מפקד התחנה וייקח חלק בתהליך קבלת ההחלטות, ואחר הוסיף כי ועדה מקצועית מסוג זה תגביר את האמון בתחנה ובאובייקטיביות של תכניה. מרואיין נוסף ציין כי בראייתו, ניתן להקים לצד מפקד התחנה מעין דירקטוריון שיסייע בשמירה על גבולות השיח והשידור, ויסב את תשומת לב מפקד התחנה כאשר נעשים או נאמרים דברים חריגים. בראייתו, הדבר מקבל משנה חשיבות היות וגם מי שרשאי כיום להעיר או לפקח, נמנע לדבריו מלעשות זאת בשל חשש מפני תיוג תקשורתי ותרעומת ציבורית. בנוסף, טען שהקמת ועדה מפקחת תסייע גם באיזון תופעת חדירת הפוליטיקה לתחומי התחנה ותמתן את הביקורת בנושא. איש תקשורת ששוחח עם הוועדה הוסיף כי גם טיב תפקודה של ועדה תלויה במפקד שימונה לתחנה וכי ככל שיתמנה מפקד ראוי, מועצה שתפעל לצדו תיטיב לעשות כן. בנוסף, צוין כי אין צורך בהקמת ועדה חדשה, אלא ניתן להרחיב את סמכויותיה של מועצת התאגיד, מעבר לקבוע כיום בחוק.

51. הוועדה התרשמה כי פיקוח כאמור לא מתקיים בפועל, ושידורי התחנה נותרים ללא רגולציה אפקטיבית או עין ביקורתית. יתרה מכך, הפיקוח אמור להתבצע בידי מועצת תאגיד השידור המוסמכת על פי חוק השידור הציבורי הישראלי, תשע"ד-2014 לפקח על חלק מן התכניות המשודרות בתחנת גל"צ. אולם היות ורשת ב', תחנת הרדיו של תאגיד השידור הישראלי משדרת בפריסה ארצית תכנים דומים בחלקם לאלו המשודרים בתחנת גל"צ, הרי שמועצת תאגיד השידור הציבורי נמצאת במצב של ניגוד עניינים בבואה לפקח על תחנת רדיו

מתחרה, ומכאן כי הציפיה לפיקוח אפקטיבי על ידי גוף המשמש כרגולטור וכמתחרה, אינה מציאותית. בנוסף, מספר מרואיינים ציינו כי לוועדת גלי צה"ל בתאגיד לא נקבעו כללים מנחים לפעילותה וכי לאחרונה אינה מבצעת פיקוח משמעותי כמצופה. מאידך חברת הוועדה נורית דאבוש סברה כי מנגנוני הפיקוח הקיימים כיום ראויים אמנם, אך לא מיושמים בצורה מיטבית.

52. כמו כן, כידוע, מפקד התחנה משמש גם כעורך הראשי של תכניה. בכך למעשה, הוא מתפקד כגורם מאשר יחיד ואחרון, לצד כפיפיו המקצועיים, של מרבית התכנים המשודרים בתחנה. ריכוזיות זו, בהיעדר גורם מקצועי נוסף המייעץ ומבקר החלטות הנוגעות לשידורי גוף תקשורת ציבורי מרכזי כתחנת גל"צ, נראית לוועדה כההליך מצומצם יתר על המידה.

53. לפיכך, מוצאת הוועדה לנכון להמליץ על טיוב מנגנוני הפיקוח על התחנה, כך שמפקד התחנה, כעורך ראשי, לא ישמש כגורם בלעדי בתהליך קבלת החלטות הנוגעות לתחנה. הוועדה ממליצה כי לוועדת גל"צ בתאגיד ייקבעו כללים לפיקוח על התחנה ופעילותה תתבצע בצורה מקצועית, סדירה ואפקטיבית. בנוסף, נוכח ניגוד העניינים המובהק כאמור, בסוגיית הפיקוח על תחנת גלי צה"ל באמצעות מועצת תאגיד השידור, יישקל לאמץ, חלף מנגנון הפיקוח האמור, הקמת ועדה מייעצת, לצד מפקד התחנה, שתתמנה על ידי ועדת איתור מקצועית שימנה שר הביטחון, ותייעץ למפקד התחנה בעניינים הקשורים בתחנה. ועדה זו תסייע בהגברת אמון הציבור בתחנה כגוף תקשורת אמין, מאוזן ושקול ואף תקהה את הטענות לחדירת שיקולים פוליטיים לתחנה.

54. חברי הוועדה סבורים כי קיומו של קוד אתי **עדכני** הוא הכרח בגוף שידור ממלכתי, ויש לגבשו תוך התייעצות עם גורמים רלוונטיים. מטרתו העיקרית של קוד אתי, ביתר שאת בתחנת שידור ציבורי ממלכתית המתפקדת גם כיחידה צבאית וממומנת מכספי הציבור, הוא בהגברת אמון כלל הציבור בתחנה וביושרה המקצועית של העובדים בה, והדהוד השליחות הלאומית הייחודית שיש בגלי צה"ל ובשירות בה, חיילים ואזרחים כאחד. קוד אתי ישרטט קווי פעולה מנחים ואמות מידה להתנהלות מקצועית ראויה וכן ידייק את קווי היסוד בזהותה הייחודית של התחנה. דומה כי על רקע האווירה הציבורית הנוכחית והסערות הציבוריות שביב התחנה בשנים האחרונות, השגת מטרות אלו חשובה ונצרכת במיוחד.

פרק ד' – מפקד התחנה

55. הליך מינוי מפקד תחנת גלי צה"ל אינו מוסדר במפורש בחקיקה. סעיף 88(א) לחוק השידור הציבורי הישראלי תשע"ד-2014 קובע כי מפקד התחנה הוא מי "ששר הביטחון מינהו למפקד גלי צה"ל או הסמיכו לכך". סעיף זה החליף את הוראתו של סעיף 48(ד) לחוק רשות השידור, תשכ"ה-1965, אשר קבע אף הוא כי מפקד גלי צה"ל יהיה "מי ששר הביטחון מינהו למפקד גלי צה"ל או הסמיכו לכך".
56. בשנת 2000 שלח היועץ המשפטי לממשלה דאז, השופט (בדימוס) אליקים רובינשטיין מכתב לשר הביטחון בו נכתב כי כבר בשנת 1997 "הצעתי לשר הביטחון לקבוע כי למינוי מפקד גלי צה"ל על-ידי יקדם תהליך סינון על-ידי ועדה מקצועית שתחווה דעתה על כשירותם של מועמדים".
57. ואכן, מאז שנת 2000 השתרש נוהג לפיו קודם למינוי מפקד גלי צה"ל נערך הליך תחרותי, פומבי וסדור, במסגרתו מכונסת ועדה מקצועית, אשר קובעת תנאי סף לתפקיד, מאתרת מועמדים מתאימים, מדרגת אותם לאחר התרשמות מכישוריהם וקיום ראיונות אישיים וממליצה לשר הביטחון על מועמד או מספר מועמדים המתאימים ביותר לתפקיד. לאורך השנים ועדות מקצועיות אלו אוישו על ידי אישי תקשורת, משפטנים בכירים בדימוס וכן נציגי צבא, מכהנים או שפרשו, אשר מונו על ידי שר הביטחון.
58. בהתאם, וכפי שהוזכר לעיל, ביום 31.8.2021 סיים את תפקידו מפקדה הקבוע האחרון, עד כה, של תחנת גלי צה"ל. ממועד זה כיהנה בתפקיד גברת גלית אלטשטיין, כממלאת מקום מפקד התחנה במינויו של שר הביטחון דאז, בני גנץ. במקביל, במהלך חודש מאי 2021, הקים שר הביטחון דאז ועדה מייעצת לאיתור מפקד תחנת גלי צה"ל, אשר בין חבריה נמנו אלוף (מיל') אמיר אבולעפיה כיושב ראש הוועדה, ר' אכ"א אלוף יניב עשור, הפרקליט הצבאי הראשי לשעבר אלוף (מיל') אילן שיף והגב' זוהר קדמון.
59. בטרם החלה לפעול, פנתה הוועדה למספר אישי תקשורת, אקדמיה ומפקדי תחנה לשעבר על מנת לקבל את עמדתם בכתב אודות התחנה, צרכיה והכישורים הנדרשים למפקדה. בהמשך, קבעה הוועדה תנאי סף לאיוש התפקיד, תבחינים ומשקלות ופורסם קול קורא בעיתונות להגשת מועמדות. לאחר סינון טכני, בחינת תנאי הסף וניקוד המועמדים הרלוונטיים, הוועדה ראינה מועמדים ובתום התהליך דירגה אותם בהתאם לתבחינים והמשקלות שנקבעו. לבסוף, חתמה הוועדה על המלצתה לשר הביטחון. המלצות אלו לא

הוצגו לשר הביטחון דאז, שכן, כאמור, עבודתה של ועדת האיתור לא הושלמה לאור התפזרות הכנסת ה-24 ועמדת היועצת המשפטית לממשלה לפיה לא ניתן להציג המלצות ועדת האיתור בפני שר הביטחון עד לאחר תקופת הבחירות.

60. בד בבד עם הקמת ועדת האיתור, הוגשה עתירה לבג"ץ על ידי עמותת 'הצלחה' כנגד שר הביטחון (בג"ץ 2975/22 הצלחה לקידום חברה הוגנת נ' שר הביטחון). במסגרת העתירה, ביקשה העותרת לדעת, בין היתר, מדוע שר הביטחון לא מורה על מינוי לאלתר של ועדת איתור לבחירת מפקד קבוע לגלי צה"ל ומדוע הוא אינו פועל להשלמת המינוי כמינוי קבע בלא דיחוי נוסף.

61. שר הביטחון, אלוף (מיל') יואב גלנט, אשר נכנס לתפקידו בחודש ינואר 2023, מינה את מפקדה הזמני הנוכחי של התחנה, מר דני זקן, החל מיום 1.3.23. במקביל, ביקש שר הביטחון לבחון באופן מושכל את עתידה של התחנה, לאחר שיונחו בפניו המשמעויות וההשלכות של אפשרויות ההפעלה השונות של התחנה, כולל סגירתה. במצב דברים זה, סבר השר כי אין מקום למנות מפקד קבוע לתחנה, וכי ככל שבעקבות המלצותיה של ועדה זו יוחלט על הותרת התחנה תחת אחריות שר הביטחון, יושלם תהליך מינוי מפקד קבוע לתחנה. על רקע זאת, וכדי לאפשר את בחינת הדברים, ניתנה שהות נוספת על ידי בית המשפט לעדכון בדבר המשך הליכי מינוי מפקד התחנה, עד ליום 31.7.23.

62. רבים מהמרואינים אשר הופיעו בפני הוועדה חיזקו והדגישו את ההשפעה המשמעותית ורחבת ההיקף שיש לדמותו של מפקד התחנה על הנעשה בה, הרגישות הציבורית סביבה, האיזון של התחנה והנאותות של התכנים המשודרים בה. כמו כן, רבים מהם שבו והדגישו את החשיבות היתרה שיש במינוי מפקד קבוע לתחנה, והנוק שהסב היעדרו של מפקד קבוע בשנתיים האחרונות. המרואינים התייחסו להליכי המינוי ולדמות המפקד כדלקמן:

63. חלק ממפקדי התחנה סברו כי הדרך הנהוגה כיום לבחירת מפקד לתחנה ראויה ומאוזנת. עוד נטען כי על המפקד הקבוע להיות בעל כישורי ניהול, היכרות רחבה עם השירות הציבורי וכן כי עליו להיות יוצא צבא, בין היתר גם לצורך ההיכרות המעמיקה עם המערכת הצבאית, במסגרתה פועלת התחנה.

64. איש תקשורת ציין כי על המפקד לגלות עמידות בפני לחצים פוליטיים וניסיונות התערבות בתכנים, והדגיש כי התופעה כיום אינה חדשה ונעשו ניסיונות גם בעבר להתערב בתכני התחנה, ואלו נבלמו על ידי חלק מהמפקדים. עוד ציין כי להתרשמותו ועדת האיתור בראשות אלוף (מיל') אמיר אבולעפיה פעלה באופן מקצועי, ולפיכך המליץ לעשות שימוש בעבודת הוועדה

ובהמלצותיה ולהימנע מאי ודאות נוספת עבור התחנה והתחלת ההליך מראשיתו. מרואיין נוסף ציין כי על מפקד התחנה להיות בעל מומחיות וניסיון בעולם הרדיו ולמנות תחתיו אנשי צוות ראויים שיראו בו אוטוריטה מקצועית. עוד הודגש כי על מפקד התחנה להתמנות במינוי קבוע וכי כהונת זמניות אינן ראויות ומזיקות לתחנה ולמשרתים בה. מינוי מפקד ראוי ומקצועי במינוי קבוע ישיב לתחנה את יוקרתה המקצועית וייחודיותה.

65. עמדה נוספת שהושמעה בפני הוועדה גרסה כי מפקד זמני אינו רשאי לבצע שינויים משמעותיים בתחנה וכי עליו לשמר ולתחזק את הקיים, עד למינוי קבוע.

66. מרואיין נוסף ציין כי נכון יהיה למנות מפקד שיצמח מהתחנה, לאחר שירות צבאי משמעותי, בעל אסרטיביות והבנה בתקשורת, הקפדה על משמעת בין משרתי התחנה, ואמפתיה כלפי כוח האדם העובד בה.

67. איש תקשורת אשר שוחח עם הוועדה המליץ להפריד בין תפקיד מפקד התחנה למשרת העורך הראשי של תכניה מאחר והשילוב ביניהם מצמצם את המועמדים העשויים להתאים לתפקיד, וכי בתחנת גלי"צ שילוב זה לא הוכיח עצמו לחיוב.

68. עיתונאי אחר המליץ אף הוא לשמוע את המלצות ועדת האיתור, ככל שיוחלט על המשך הפעלת התחנה. עוד ציין כי על מפקד התחנה להיות בעל ניסיון בהתמודדות עם דילמות עיתונאיות ואתיות מורכבות וכי בראייתו, אין צורך להפריד בין תפקיד מפקד התחנה לתפקיד העורך הראשי. נוסף על אלו, קיים יתרון במינוי קצין קרבי לפיקוד על התחנה בשל ההיכרות המעמיקה עם הצבא. עיתונאים נוספים הדגישו את הנזק הטמון במינוי זמני של מפקד והקושי ביצירת סמכות ניהולית ותחושת אחריות שמינוי מסוג זה יוצר.

69. רא"ל (מיל') **אביב כוכבי** ציין כי בעת מינוי מפקד קבוע לתחנה יש לשקול מספר תכונות מרכזיות, ובהן ממלכתיות; ערכיות (לאחר בדיקת רקע); כושר ניהול; יצירתיות והבנה בתקשורת. כמו כן יש להקפיד כי המפקד יהיה נעדר שיוך פוליטי ובעל רקע של שירות צבאי משמעותי. לשאלת הוועדה, הוסיף כוכבי כי על הרמטכ"ל להימנע מלהיות מעורב במינוי מפקד גלי"צ לצד שר הביטחון. לעמדתו יש בכך משום פגיעה בתדמית הרמטכ"ל, ובשונה ממינוי אלופי המטכ"ל המתמנים על ידי הרמטכ"ל ובאישור שר הביטחון, יש להקפיד על הריחוק המתאים במקרה של מינוי איש תקשורת לפיקוד על התחנה, הגם שהיא יחידה צבאית.

70. איש תקשורת נוסף ציין בפני הוועדה כי חלק מן הקשיים עמם מתמודדת התחנה והטענות לפוליטיזציה הנשמעות כנגדה מקורן בהחלטות שגויות או מרחיקות לכת שקיבלו מפקדי התחנה הזמניים. לעמדתו, תפקיד המפקד חשוף ביותר לביקורת וככל שיתמנה מפקד קבוע איכותי, בעל יושרה וסמכותיות, כלל המנגנונים בתחנה יפעלו כשורה, ולהפך.
71. השפעתו הכבירה של מפקד התחנה, המשמש גם כעורך הראשי, על הנעשה במסגרתה, סגנון התכנים המשודרים, האווירה השוררת ומידת העיסוק הציבורי בה ניכרת והודגשה לחברי הוועדה. הוועדה התרשמה כי לצורך פעילות מיטבית וממוקדת והמשך יצירה פורה של התכנים המזוהים עם התחנה, נדרשים לה כעת, יותר מכל, יציבות, ניהול שוטף וקבוע, על ידי מפקד המתווה גדיניות מקצועית, ממלכתית, מאוזנת, רציפה וארוכת טווח.
72. לאחר ששמעה את הדוברים ושקלה את העמדות שהוצגו, הוועדה סבורה, כי לאחר כשנתיים של מינויים זמניים למפקד התחנה, בעת האחרונה עמדה התחנה במרכזן של מספר סערות ציבוריות, אשר חלקן אף הובילו להתמודדות בשדה המשפטי, ונשמעו טענות ביקורתיות אודות השינויים והתמורות החלים בה. האמור לעיל מבהיר את הצורך במינוי קבוע לתפקיד מפקד התחנה, של דמות מקצועית וסקולה, בעלת שיעור קומה, חפה מזיהוי או השתייכות פוליטיים, בעלת ניסיון ניהולי ותקשורתית, היכרות עם המערכת הצבאית והבנת זהותה הייחודית של גל"צ.
73. הוועדה התרשמה כי המפתח **החשוב ביותר** לחיזוק התחנה ולהשבת ימיה כתחנת שידור מובילה בשוק הרדיו הישראלי, הינה מינוי מפקד קבוע, דמות אשר תנחיל ערכי מקצועיות תקשורתית, ממלכתיות ואיזון, ותחזיר את התחנה, ככל שיוחלט על המשך פעילותה במתכונתה הנוכחית, לדרך המלך.
74. הוועדה סבורה שנכון למנות מפקד קבוע לתחנה, מוקדם כל הניתן, ולהימנע בעתיד ממינוי מפקדים זמניים, אלא להיערך מראש למינוי מחליף.

פרק ה' – תקציב, כוח אדם ומשאבים

75. מקורותיה התקציביים של תחנת גלי צה"ל נובעים בחלקם מתקציב הביטחון, בעיקר לצורך התשלומים המיועדים לחיילים המשרתים בתחנה, ובחלקם מתשדירי התחנה. לצד זאת, התחנה פועלת כ"משק אוטרקי", ומממנת את פעילותה בעצמה. בשל תפקודה גם כיחידה צבאית, מגישה התחנה מאזן הוצאות והכנסות חודשי למשרד הביטחון.
76. שידורי החסות והשירות בתחנה, המהווים מקור מימון עבודה, מוסדרים בחוק גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא הגנה לישראל (שידורי חסות ותשדירי שירות) תשס"ה-2005. החוק קובע הוראות לעניין משך זמן שידור החסויות; עוצמת הקול שלהם; הוראות בדבר ועדת פיקוח על שידורי החסות ותשדירי השירות וכך מסמיך את שר הביטחון בהתייעצות עם שר התקשורת ועם ועדה מפקחת לקבוע הוראות לגבי שידורי החסות. בהתאם לכך, מכוח חוק החסויות הותקנו תקנות גלי צה"ל – שידורי רדיו של צבא הגנה לישראל (שידורי חסות ותשדירי שירות) (תנאים לשידור תשדירים) תשע"ג-2013 אשר קובעות גם הן הוראות ותנאים לעניין שידורי חסות ותשדירי שרות.
77. בפני הוועדה נאמר כי גלי צה"ל נהנית מיתרון בלתי הוגן בהיותה נתמכת על ידי תקציב ציבורי, אך במקביל ממומנת גם מתשדירי חסות ופרסומות. בכך, מהווה התחנה מתחרה בשוק הפרסום המוגבל ממילא למול תחנות אחרות, שאינן נתמכות על ידי המדינה ונדרשות לממן את פעילותן באופן עצמאי. עוד נטען כי התחנה אינה עומדת בהתחייבויותיה הנוגעות לתשדירי חסות ופרסומות מסחריות, עובדה המעצימה את הקושי של התחנות האזוריות, בייחוד על רקע הירידה ברווחיות עולם הפרסום.
78. מרואיין אחר ציין אף הוא את תמיכת המדינה בשידור הציבורי וכרסומו בהכנסות השוק הפרטי, גם ביחס לתמחור הפרסומים בתחנה. לדבריו, תמיכתה התקציבית של המדינה בתחנת גלי"צ מאפשרת לה להציע שטחי פרסום בשידוריה במחירים אטרקטיביים למפרסמים, במחירים שתחנות אחרות לא יכולות לעמוד בהן.
79. מנכ"ל משרד התקשורת מימון שמילה ציין כי משרד התקשורת מקצה תדירים לגופים המשדרים בארץ, לרבות תחנות ארציות, תחנות אזוריות וסקטוראליות. לדבריו, הרפורמה הצפויה בשוק התקשורת, אשר תכלול גם היבטים הנוגעים לעולם הרדיו, תתייחס גם למשדרים וחלוקת תדרים, המהווים משאב מוגבל שיש לתת את הדעת על חלוקתו בצורה צודקת והגונה.

כמו כן צפויה הרפורמה לעסוק בתשדירי חסות ופרסומות, וצינון התחרות בין השידור הציבורי לפרטי בהקשר זה. המשנה למנכ"ל משרד התקשורת **אלעד מלכה** ציין כי המעבר לעולם הדיגיטל והאפליקציות ייתר בעתיד את סוגיית חלוקת התדרים, אך בשלב זה, זהו משאב מוגבל שיש לחשוב מחדש על הקצאתו באופן הוגן. עוד הזכיר מלכה את החיילים והחיילות המשרתים בתחנה, ואשר עלות העסקתם אינה משתווה לעלות העסקת עובד מן המניין בתחנות רדיו אחרות אשר אינן נהנות משירות חיילים במסגרתן.

80. בתחנה משרתים חיילים בשירות חובה, אנשי קבע, אזרחים עובדי צה"ל, משרתי מילואים ויועצים. בראיונות שקיימה הוועדה הוזכרה איכותם של עובדיה ומשרתיה, ותמהיל העובדים הייחודי בתחנה, המעניק לה חלק ניכר מזהותה המקורית.

81. במסגרת הראיונות שקיימה הוועדה, צוין כי עובדי התחנה מסורים לה מאוד וכי ההרכב והתמהיל הייחודי של חיילים צעירים לצד עובדים ותיקים, בצורות העסקה שונות, תורם לאווירה הייחודית השוררת בה. כמו כן ציין כי הסערות הציבוריות סביב התחנה עלולות להשפיע על הלך הרוח של העובדים ועל תחושת המחויבות שלהם.

פרק ו' – המלצות סופיות

82. לאורך השנים סוגיית אופן הפעלתה של תחנת גלי צה"ל וכפיפותה למערכת הביטחון נבחנו לא אחת על ידי שרי הביטחון השונים, באמצעות ועדות שהקימו.

83. כאמור לעיל, בהתאם לכתב המינוי שניתן לוועדה זו, התמקדה עבודתה בבחינת אפשרויות ההפעלה השונות של התחנה, לרבות העברתה לניהול גוף אזרחי או תאגיד ממשלתי, איחודה עם גופי תקשורת אחרים, וכן בחינת היתרונות והחסרונות שבהותרת זיקתה לצה"ל או כיחידה צה"לית והשלכות אפשרות סגירתה על שוק הרדיו בישראל. במקביל, בחנה הוועדה גם את הכישורים והמאפיינים הנדרשים למפקד התחנה, במידה והמלצותיה הסופיות יובילו לצורך במינוי קבוע על ידי שר הביטחון.

84. לצורך כך נפגשה הוועדה עם נציגים בולטים מעולמות התקשורת, צבא ומשפט הנוגעים בדבר שעמדוניהם הובאו מעלה, וכן קיימה התייעצויות פנימיות בין חבריה.

85. לגלי צה"ל תרומה משמעותית לשיח הציבורי הישראלי. התחנה היא כלי תקשורת ציבורי מואזן מאוד, וכאמור לעיל, אחת משתי תחנות הרדיו

המשדרות אקטואליה בפריסה ארצית (לצד תחנות רדיו אזוריות). היא בעלת היסטוריה מפוארת ותרומה ניכרת לדמוקרטיה ולחופש הביטוי בארץ ולחשיפת הציבור לדעות מגוונות ולפעילות רשויות השלטון, ולעמדת חברי הוועדה סגירתה, עלולה להביא לצמצום של זירת התקשורת הרדיופונית בישראל.

86. הוועדה מצאה כי לאור חשיבותה הניכרת של תחנת גלי צה"ל לתרבות והחברה הישראלית, לרוח צה"ל, לחופש הביטוי ולאתוס הלאומי שנוצר סביבה, היות והפכה ברבות השנים לנכס צאן ברזל בעל מקום של כבוד בתרבות והציבוריות הישראלית ואף הצבאית, יש להימנע מסגירתה או מהוצאתה ממערכת הביטחון (לרבות הפרטה או העברה לתאגיד), אלא להותירה במקומה הארגוני הנוכחי, כיחידה צבאית, אשר בראשה עומד מפקד קבוע.

87. התחנה משדרת תכנים אזרחיים לצד תכנים צבאיים, והיא מהווה זירה בולטת ומשמעותית לשיח הציבורי הישראלי. הוועדה התרשמה כי בהתאם, נתוני ההאזנה לתחנה גבוהים וקהל מאזיניה מגוון ומשקף את הפסיפס החברתי העשיר בישראל. אין תימה כי חלק מן התכנים המשודרים כיום בתחנה, בדגש על אלו בעלי אופי חדשותי, מעלים הדים רבים בציבור וזוכים לתגובות והתייחסות מכל קצוות החברה. מנגד, תכני התרבות, מורשת הקרב, והזמר העברי מעוררים תחושת לכידות חברתית, נוסטלגיה והזדהות.

88. חברי הוועדה השתכנעו כי ייחודיותה זו של גלי צה"ל נובעת, בין היתר, ממיקומה הארגוני כיחידה בתוך צה"ל, גוף הזוכה למעמד מלכד בחברה הישראלית ובקונצנזוס הלאומי. בנוסף, תכנים ייחודיים המאפיינים את התחנה, אשר ספק לו היו מתגבשים ומשודרים בפלטפורמות שידור אחרות, משווים לה מעמד יוצא דופן כגוף תקשורת ציבורי, המבודל מרשתות שידור אחרות. על רקע האווירה הציבורית הרגישה, התרשמה הוועדה כי לתחנה פוטנציאל להניב תרומה משמעותית לתחושת האחדות והמכנה הלאומי המשותף, כאשר היא ממוקמת כחלק מהמערכת הצבאית.

89. לצד זאת, לא ניתן להתעלם מעמדותיהם העקביות של שני הרמטכ"לים האחרונים, גדי איזנקוט ואביב כוכבי, ועמדת הרמטכ"ל הנוכחי, רא"ל הרצי הלוי. לעמדתם, מיקומה של תחנת שידור, המשדרת גם תכנים אקטואליים, בתחומי הצבא מסבה לו קושי מהותי בשל עירוב צה"ל, בעל כורחו, בשיח הפוליטי המקוטב. בנוסף, התחנה משמשת כיחידה צבאית וכגוף תקשורת ובשל כך, מתוך הרצון להימנע מהתערבות בפעילותה, נוצר קושי של ממש

בפיקוד עליה. בהתאם, עמדת צה"ל הרשמית מזה מספר שנים מבקשת להביא לניתוק הזיקה בין הצבא לתחנה והעברתה למסגרת ארגונית אחרת.

90. נוכח האמור, ולשם הגישור בין העמדות – חשיבות הותרת התחנה במצבה הארגוני הנוכחי, תוך מתן מענה אופטימלי לקשיים האותנטיים אותם שיקפו עמדות נציגי צה"ל הבכירים, גיבשה הוועדה מספר המלצות הנוגעות לאופי התחנה, מתווה פעילותה והעסקת המשרתים בה ומגוון התכנים המשודרים בה.

תחנה ממלכתית, מאוזנת ומגוונת

91. ראשית, כיחידה צבאית, על התחנה לשקף את מגוון הקולות הקיימים בכלל הציבור הישראלי, תוך הקפדה על גבולות גזרה ממלכתיים ומדויקים. גם במקרים בהם נדרש ללבן מחלוקות או לשדר עימות בין עמדות ניציות, יש לעשות זאת בשיח מתורבת ומכבד, תוך איזון התוכן המושמע ושיקוף מנעד דעות. דברים אלו אף מובאים בסעיף הייעוד הראשון הקבוע לתחנת גלי צה"ל בפקודת הארגון הצבאית "גלי צה"ל": "לפעול לשיקוף ההווייה הישראלית על כלל היבטיה, והבאתה בשידור לכלל חיילי צה"ל ולכל שכבות הציבור בחברה הישראלית...".

92. בנוסף, על התחנה להקפיד על מתן הזדמנויות לאוכלוסיות חדשות אשר אינן מקבלות ייצוג כיום בקרב החיילים המשרתים בתחנה והעובדים בה. פתיחת והנגשת תהליכי המיונים לתחנה בפני אוכלוסיות נוספות, תוך בחינה עדכנית של יעילות סף הקבלה הנוכחי והתאמתו לכלל הקבוצות בחברה, יובילו להגברת הגיוון, הפלורליזם והשוויון הראויים לתחנה.

הרחקת לובשי מדים מעיסוק בנושאים שנויים במחלוקת

93. בתחנה משרתים חיילי חובה ומשרתי קבע, המזוהים עם צבא הגנה לישראל, לצד אזרחים עובדי צה"ל ויועצים. כגוף ממלכתי האמון על ביטחון המדינה אשר בשורותיו משרת רוב של האוכלוסייה הישראלית, חלה על הצבא חובה להיות חף מזיהוי או עיסוק פוליטי.

94. על מפקד התחנה להביא בחשבון את הקווים המנחים האמורים ובאחריותו לוודא כי לובשי המדים בתחנה יימנעו מעיסוק וסיקור אירועים בעלי אופי פוליטי מובהק, וכן להפעיל שיקול דעת מחמיר באשר לשילוב חיילים בתפקידי עריכה. על לובשי המדים המשרתים בתחנה בשירות צבאי, להתמקד ולהשתלב בתכניות בעלות זיקה לצה"ל, היסטוריה, תרבות, שפה וזמר עברי וברצועות ייחודיות המשודרות לקראת מועדי ישראל.

95. יו"ר הוועדה, מנכ"ל משרד הבטחון וחברת הוועדה המשנה ליועמי"ש למעשה"ט הוסיפו כי לעמדתם על לובשי המדים המשרתים בתחנה בשירות צבאי, להתמקד ולהשתלב בתכניות בעלות זיקה לצה"ל, היסטוריה, תרבות. שפה וזמר עברי וברצועות ייחודיות המשודרות לקראת מועדי ישראל ולהימנע מעיסוק בדיווחים פוליטיים, או מנשיאה בכל תפקידי עריכה ושידור בתכניות פוליטיות ופרשנות, אלא בתפקידי מעטפת טכניים בלבד בתכניות אלה. קיים טעם לפגם במצב בו חייל לובש מדים נשלח לסקר אירוע בעל אופי פוליטי בנוכחות נבחרו ציבור, או נדרש לערוך את תוכנה של ידיעה חדשותית מעוררת מחלוקת.

96. הוועדה ממליצה לעגן זאת בפקודות הצבא הרלוונטיות ובהנחיות פנים-ארגוניות צבאיות.

הגדלה משמעותית של התכנים העוסקים במערכת הביטחון וצה"ל ותכנים

חברתיים

97. על התחנה לכוון את תכניותיה ותכניה, בראש ובראשונה, לקהל המאזינים בצבא, ורק לאחר מכן לכוון לאוזנו של קהל המאזינים הרחב. נראה כי שיעורן של התכניות האזרחיות, לרבות רצועות האקטואליה והפרשנות, עולה כיום על שיעורן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון וצה"ל ובכך נוצר חוסר התאמה למהות התחנה, עיסוקה המרכזי וקהל היעד הראויים לתחנה. בכך אף נגררת התחנה לעיסוק עודף בנושאים שאינם מצויים בליבת עשייתה ואשר בהם היא ייצרה טביעת אצבע ייחודית.

98. על הנהלת התחנה לתעדף ולהגדיל בהיקף ניכר את מספרן של התכניות העוסקות במערכת הביטחון בכלל, וצה"ל ובחייליו בפרט, ובכך גם להצדיק, במידת מה, את שיוכה הארגוני לצה"ל ואת שירות החיילים במסגרתה. כך, יש לתת ביטוי הולם בלוח השידורים לתכניות העוסקות בין היתר, בהיסטוריה, ציונות, מורשת קרב, חדשות בינ"ל, שפה עברית, מוזיקה, אמנות וכיוצ"ב. תכניות אלו צריכות להוות עוגן מרכזי בלוח השידורים ולהשתבץ ברצועות שידור הזוכות לאחוזי האזנה גבוהים. תכניות אקטואליה ופרשנות יכללו ברצועות השידור בתחנה, אך לא יהוו את החלק הארי בשידוריה. כמו כן, יש להקפיד כי גם תכניות אלו תישארנה במתחם הממלכתי והציבורי ותהורנה בסיס לשיח מאוזן, ממלכתי, מכבד ושקול, שיבוא לכלל ביטוי גם בבחירת המגישים והמראיינים.

הגברת הפיקוח על התחנה

99. ביחס לסוגיית הפיקוח על תכני התחנה, התרשמה הוועדה כי המנגנונים הקיימים כיום לוקים בחסר ואינם מאפשרים פיקוח וביקורת מעשיים ואפקטיביים. כאמור, גלי צה"ל מתפקדת כיחידה בתוך המסגרת הארגונית של הצבא, ובהתאם לכך הסמכות ליתן הוראות ארגוניות באשר לפעילותה מסורה לדרג הצבאי. לעומת זאת, בכל הנוגע לתכנים מקצועיים-עיתונאיים נהנית התחנה מעצמאות ושידוריה אינם מוכתבים על ידי גורמים צבאיים או על ידי שר הביטחון, והללו אינם מתערבים בשיקולים מקצועיים ועיתונאיים.
100. כפי שהוזכר לעיל, סעיף 88 לחוק השידור הציבורי הישראלי, תשע"ד-2014 קובע, בין היתר, כי למועצת התאגיד תהיינה, בכל הנוגע לתכניות שאינן תכניות צבאיות בגל"צ, סמכויות דומות לאלו שיש לה לגבי שידורי התאגיד. עוד קובע הסעיף כי מפקד גלי צה"ל יוזמן להשתתף, כבעל דעה מייעצת, בישיבות המועצה, ויפעל בהתאם להחלטות ולהנחיות המועצה לגבי תכניות שאינן תכניות צבאיות. כמו כן, מפקד גלי צה"ל רשאי לערור על כל החלטה של המועצה הנוגעת לתכניות התחנה שאינן תכניות צבאיות להכרעה משותפת של שר הביטחון ושר התקשורת.
101. הוועדה מצאה לנכון להמליץ, כי לצד הפעלה אפקטיבית של סמכויות מועצת התאגיד הקיימות באמצעות קביעת כללים לוועדת גל"צ בתאגיד לפיקוח על התחנה באופן רציף ואפקטיבי, יישקל לאמץ, חלף מנגנון הפיקוח האמור ונוכח ניגוד העניינים הטמון בו, הקמת ועדה מייעצת, לצד מפקד התחנה, שתתמנה על ידי ועדת איתור מקצועית שימנה שר הביטחון, ותייעץ למפקד התחנה בעניינים הקשורים בתחנה.
102. בנוסף, ממליצה הוועדה על **קיומו של קוד אתי עדכני**, אשר יגובש תוך התייעצות עם גורמים רלוונטיים וכן עיגון, בחקיקה או בהוראות הצבא, של אופן מינוי מפקד התחנה על ידי ועדה מקצועית ובלתי תלויה אשר תמליץ לשר הביטחון על המועמד הראוי לטעמה, לרבות קביעת מועדים ולוחות זמנים מחייבים לתהליכי המינוי באופן שימנע, עד כמה שניתן, מינויים זמניים לתפקיד רגיש ומשמעותי זה.

מפקד התחנה

103. אשר למינויו של מפקד התחנה, סבורה הוועדה כי יש להימנע מהארכות חוזרות ונשנות של מינוי זמני על דרך מילוי מקום ונדרש למנות בהקדם מפקד קבוע לתחנה, בהתאם לסמכותו הסטטוטורית של שר הביטחון ועל פי

הפרקטיקה הנהוגה כיום, דהיינו, מינוי שר הביטחון לאחר היוועצות עם ועדת איתור מקצועית. תחנת גלי צה"ל הינה יחידה צבאית המשמשת כגוף תקשורת מרכזי במדינת ישראל, וככזו היא זקוקה לניהול שוטף וקבוע, על ידי מפקד המתווה מדיניות מקצועית רציפה וארוכת טווח. המדובר בתפקיד משמעותי המשפיע על מאות אלפי מאזינים, ויש צורך חיוני לאישו באופן קבוע ויציב. ככלל, נדרש להיערך אפריורית בהליך מינוי מפקד קבוע חדש, עוד בטרם פוקעת כהונת המפקד הקבוע הנוכחי.

104. לאורך עבודת הוועדה התגבשה ההבנה סביב מרכזיותו של תפקיד מפקד תחנת גלי צה"ל בשדה התקשורת הישראלי, וביתר שאת, השפעתו הישירה על הנעשה בין כותלי התחנה, שכן מתוקף תפקידו משמש מפקד התחנה כעורך הראשי של התכנים המשודרים בה, לצד נשיאה באחריות לתקציב התחנה וכוח האדם בה.

105. לאור ההמלצה לשמר את התחנה כיחידה צבאית אשר בראשה עומד מפקד המתמנה על ידי שר הביטחון, מצאה הוועדה לנכון להמליץ כי מפקדה הקבוע של התחנה יאחוז **בכישורים ואמות מידה** כמפורט להלן, אשר הוזכרו באופן עקבי על ידי מרואיינים רבים שהופיעו בפני הוועדה ככאלו שעל מפקד התחנה להתברך בהם.

106. ברובד המקצועי, ראוי כי המפקד הקבוע יחזיק, בין היתר, בכישורי עריכה; ניסיון עיתונאי וניהולי עשיר בדגש על מצוינות והישגים מקצועיים, לרבות ניהול תקציב; היכרות מעמיקה עם מערכות תקשורת ורדיו בפרט; בקיאות בתחום הדיגיטל והחדשנות הטכנולוגית. מרואיינים רבים הזכירו את המושג "מזג עריכתי", ולהבנת הוועדה מדובר ביכולת לנהוג במקצועיות ובשמירה על עקרונות הליבה של התחנה תוך הקפדה על איזון, גיוון, דרך ארץ ונורמות אתיות.

107. ברובד האישי ראוי כי המפקד הקבוע יהיה אדם בעל כישורים בינאישיים מצוינים, סמכותי, הגון וישר, חזק אופי, יצירתי ובעל חזון. כמו כן, לאור המלצת הוועדה להמשיך את פעילות התחנה כיחידה צבאית, ניכר כי קיים צורך בהיכרות מעמיקה עם צה"ל ובהקפדה על ממלכתיות. אשר על כן, נכון כי מפקד התחנה יהיה בוגר שירות צבאי, בעל הבנה ביטחונית וללא זיהוי מפלגתי מובהק.

108. אין חולק כי בשנים האחרונות עברה התחנה טלטלות רבות, חילופים תדירים של מפקדים זמניים ועיסוק תקשורתי רב בנעשה בה ובחילופי גברי שבוצעו בתחנה. חברי הוועדה סבורים כי מינוי מפקד **קבוע** לתחנה, אשר ייבחר בהמלצת ועדת איתור, צפוי להביא עמו כוחות מקצועיים ראויים, ויחד יבססו תחושת יציבות וסמכותיות. לפיכך, נכון יהיה לקדם מינוי מפקד קבוע לתחנה, בהקדם האפשרי.

מתוך הכרה בתרומתה וחשיבותה של התחנה לחברה, האתוס הלאומי ורוח צה"ל, ותוך מתן תשומת לב לעמדות לפיהן אתגריה של תחנה עולים על יתרונותיה, ממליצה הוועדה להותיר את תחנת גלי צה"ל בשיוכה הארגוני הנוכחי כיחידה צבאית, ובתמהיל המשרתיים והעובדים בה כיום. מאידך, מוצע כי יינתן דגש רב ומשמעותי על תכניות בעלות אופי ביטחוני-צבאי או אזרחי וכי תכניות אלה יתפסו את מרבית רצועות השידור המרכזיות בתחנה, זאת, לצד יצירת מנגנוני פיקוח ובקרה הולמים ואפקטיביים אשר יסייעו בשמירה על שיח מכבד ותוכן הולם. לצד זאת, ממליצה הוועדה לעגן את הליך מינוי מפקד התחנה, אשר ישכיל לשמר את הממלכתיות, הגיוון, ניקיון השית, הלכידות והכבוד ההדדי בתכני התחנה ומניעת הכתמה של צה"ל באמצעות חייליו בתכנים שנויים במחלוקת. מוצע כי יקודם הליך מינויו של מפקד קבוע לתחנה, ללא דיחוי, אשר יחרוט על דגלו את הגברת השוויון, הגיוון והאיזון בתחנה, כלפי עובדיה ומשרתיה, לרבות בהליך המיונים לתחנה.

אלוף (מיל') אייל זמיר, מנכ"ל משרד הביטחון
יו"ר הוועדה

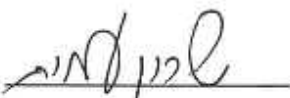
מר שמעון אלקבץ

תא"ל אופיר ליוויס
קצין חינוך ראשי

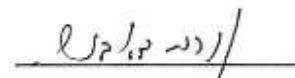
עו"ד הילה ארליך עמר
המשנה ליועמ"ש מעהב"ט

גב' שרון עמית

מר אבי נשר

גב' נודית דאבוש